

Олена Дьякова¹, Даниїл Топчий²

ВІДБИТТЯ ЖИТТЯ ПОЛЯКІВ НА СТОРІНКАХ ЧАСОПISY «POLONIA CHARKOVA»

Анотація. Метою роботи є аналіз публікацій газети «Polonia Charkowa» і зображення в них буття поляків. Для цього були проаналізовані усі номери часопису, розміщені на однойменному сайті. Газета є друкованим органом Харківського товариства польської культури. Першим головним редактором цього часопису була Юзефа Чернієнко, потім Олег Чернієнко, а з 2019 року – Олена Муравйова. Слід відзначити, що майже усі публікації були надруковані польською мовою. Авторами в основному є члени ХТПК, деякі матеріали взяті з Інтернету. Проаналізувавши газету, можна побачити, що «Polonia Charkowa» є змістовною і цікавою. У часописі показувалися як політичні, так і історичні, культурні заходи. Були у редакції «улюблені теми». До них слід віднести в історичному плані проблему «розстрілу польських офіцерів у Радянському Союзі». Серед персоналій особлива увага приділялась Анджею Дуді та Фредеріку Шопену. Серед культурних заходів популярними були дні Польщі у Харкові.

Ключові слова: Харків, поляки, газета «Polonia Charkova», зміст газети

REFLECTION OF THE LIFE OF POLES ON THE PAGES OF POLONIA CHARKOVA MAGAZINE

Summary. The aim of the work is to analyze the publications of the newspaper «Polonia Charkowa» and a reflection of the existence of Poles given there. For this all issues of the magazine posted on the site of the same name were viewed. The newspaper is an official gazette of Kharkiv Society of Polish Culture. The first editor-in-chief of this magazine was Yuzefa Chernienko, then Oleg Chernienko, and

¹ Дьякова Олена, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, djakova.elena.hnpu@gmail.com

² Топчий Даниїл, здобувач другого рівня вищої освіти першого року навчання Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, mega.topchiy24@gmail.com

Multidimensionality of Ukrainian-Polish cooperation: genesis, particularities and prospects

since 2019 – Elena Muravyova. It should be considered that almost all publications were printed in Polish. Almost all authors are members of the society, some materials are taken from the Internet. Analyzing the newspaper, it can be seen that “Polonia Charkowa” is informative and interesting. The magazine covered both political and historical, as well as cultural events. There were “priority topics” in the editorial office. These include, in a historical way, the problem of “the execution of Polish officers in the Soviet Union”. Among the personalities, special attention was paid to Andrzej Duda and Frederic Chopin. Among the cultural events were popular Polish days in Kharkov.

Key words: *Kharkov, Poles, «Polonia Charkowa» magazine, newspaper sections*

Газета є важливим об'єктом соціальної комунікації. Вона подає багато ділової та неофіційної інформації. Тому кожне товариство намагається випускати свою пресу, щоб друкувати важливу інформацію, відомості про життя громадянців, діяльність окремих особистостей тощо.

Метою даної роботи є аналіз публікацій газети «Polonia Charkowa» і дослідження в них буття поляків як у Харкові, так і за його межами.

Для цього були проаналізовані номери часопису, розміщені на однойменному сайті³.

Газета є друкованим органом Харківського товариства польської культури (далі – ХТПК), заснованого у 1991 році.

Поляки на Харківщині з'явилися ще в епоху середньовіччя, коли ця територія входила до так званого Дикого поля. Багато громадян Речі Посполитої переселялись сюди, особливо у XVII ст. Заселене прикордоння Російської держави з середини цього століття стали йменувати Слобідською Україною. У цей час всіх переселенців із Речі Посполитої тоді називали черкасами, які вважаються нащадками українців. Лише з XVIII ст. місцевих жителів почали розрізняти за національностями. Так, відомо, що у 1741/1742 навчальному році у Харківському колегіумі навчалось 12 поляків⁴. Із часом кількість

³ Polonia Charkowa: часопис Харківського товариства польської культури. URL: 2022 <https://www.polonia.kharkov.ua/ru/media-pdf.html>

⁴ Посохова Л.Ю. *Учні та викладачі православних колегіумів України наприкінці XVIII – на початку XIX ст.* 2022. URL: <https://web.archive.org/web/20140323204142/http://klio.org.ua/67-lyudmila-posokhova-uchni-ta-vikladachi-pravoslavnikh-kolegiuv-ukrajini-naprikintsi-xviii-na-pochatku-khikh-st>

представників цієї національності зростає. На думку професора Харківського університету Крістофа-Дітріха фон Роммеля, на початок ХІХ ст. в місті перебувало 5 тис. поляків⁵, але станом на 2021 р. у Харкові їх мешкає майже 3 тис. осіб⁶.

Після проголошення незалежності в Україні почали створюватися неполітичні організації за національною ознакою. Таке товариство польської культури на чолі із Юзефою Чернієнко було організоване в Харкові 1991 року. Це товариство займається культурницькою діяльністю, допомагаючи охочим вивчати польські мову, літературу, етнографію, проводячи дні польської культури у місті, доглядаючи за похованнями земляків тощо.

Проведення великої просвітницької та гуманістичної роботи викликало потребу у випуску власної преси. Нею стала «Polonia Charkowa». Своїм гаслом редакція обрала слова «Ex oriente lux» (Східний промінь).

Першим головним редактором цього часопису була Юзефа Чернієнко, з 2005 р. ним став Олег Чернієнко, а з 2019 – Олена Муравйова. Правда, пані Юзефа у своєму інтерв'ю газеті стверджувала, що очолювала редакцію до 2019 р.⁷, хоча у вихідних даних з 2005 року зазначався пан Олег⁸. Це призводить до думки, що вони обидва активно працювали в газеті. А вже у першому номері пан Олег позначений як комп'ютерний розробник⁹.

Спочатку на рік виходило чотири номери, з 2003 р. – шість, з 2010 – дванадцять. А потім пішло зменшення – у 2008 р. побачило світ вісім чисел, а з 2018 – знову виходило по чотири номери на рік.

⁵ Polonia Charkova. 2008. № 2. С. 8.

⁶ Ігор Терехов зустрівся з генконсулом Польщі Пьотром Стаханчиком // Харків: Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету. 2021. 25 січня. URL: <https://www.city.kharkov.ua/uk/news/igor-terekhov-zustrivsvya-z-genkonsulom-polschi-potrom-stakhanchikom-46510.html>.

⁷ Polonia Charkova. 2021. № 1. С. 10.

⁸ Там само. 2005. № 6. С. 16.

⁹ Там само. 1999. № 1. С. 6; 2005. № 6. С. 16.

«Polonia Charkowa» – багатосторінкова газета. Уже перше число мало 6 сторінок, друге і третє – 8, четверте – 12¹⁰. Пізніше обсяг часопису в основному становив 16 сторінок.

Слід відзначити, що майже усі публікації були надруковані польською мовою. Утім у деяких номерах були колонки українською або російською мовами¹¹. Авторами статей в основному є харків'яни – члени ХТПК, а також громадяни України та Польщі, деякі матеріали взяті з Інтернету.

Перший номер «Polonii Charkowa» вийшов наприкінці 1999 року. На обкладинці було надруковано промову Юзефи Чернієнко, де редакторка зазначала: «Наша газета надаватиме інформацію про плани, досягнення та проблеми ХТПК. Публікуватимемо розповіді по історії, культурі та традиціях польського народу, про цікавинки наших земляків. Крім того, в газеті будуть дитячий куточок і польська кухня. Ми сподіваємося, що нашими читачами будуть не тільки мешканці Харкова, а й поляки зі Сходу та Півдня України. Ми будемо раді розповісти про життя та діяльність польських організацій цих регіонів»¹².

Проголошена концепція часопису зберігається й надалі. Щоправда, деякою мірою вона зазнала змін: поступово зникла дитяча сторінка, а деколи стали друкувати анекдоти; з 2008 р. включили також календарі свят, замітки про знаменитих поляків та важливі річниці в історії країни.

Оскільки перший номер газети вийшов напередодні святкування Різдва Христового, тому багато інформації було присвячено традиціям проведення цього свята у Польщі.

Також були перелічені заходи, що проводились Харківським ХТПК протягом 1998–1999 років. Заходи мали розважальний та науковий характер. Так, у цей час відзначалися національні свята Республіки Польща (далі – РП) та України, влаштовувалися концерти класичної музики, новорічний бал, дискотеки для молоді, музичні конкурси для дітей, проводилися лекції з історії Польщі та навчальні курси польської мови.

¹⁰ Там само. 1991. № 1; 2000. № 1-4.

¹¹ Polonia Charkova. 2000. № 2. С. 8; 2001. № 1. С. 2-3; 2021. № 1. С. 10–14.

¹² Там само. 1999. № 1. С. 1.

Уже у першому номері висвітлювалась сумна подія в історії польського народу – розстріл у 1940 р. військовослужбовцями НКВС 3 921 польського офіцера та представника цивільної інтелігенції у Лісопарку на околиці Харкова. Ця стаття розповідала про перебування 17 вересня 1999 р. тодішнього Президента РП Олександра Квасневського у Харкові та відвідування ним могили земляків. Стаття супроводжується фотографіями вшанування пам'яті загиблих і покладання квітів на могильні плити.

Також у газеті вміщувалися повідомлення про проведення звітно-виборчих зборів ради ХТПК, на яких було обрано нову раду і ревізійну комісію; перебування на канікулах у Польщі танцювального колективу «Ластівка»; відкриття меморіальної дошки на честь зустрічі Адама Міцкевича з Петром Гулаком-Артемівським.

На останній сторінці газети надруковано новорічний кросворд, зимовий вірш 11-річної Ольги Остроської та два рецепти із польської кухні.

Читаючи інші номери, можна побачити, що перш за все «*Polonia Charkova*» друкувала інформацію про події та заходи, що відбувалися у Польщі та Україні на вищому рівні. Обов'язково висвітлювались підсумки виборів президентів РП¹³.

Неодмінно надавалась інформація про приїзди президентів РП як до Києва, так і до Харкова. Щорічно, починаючи з 2000 р., урядові делегації відвідували Меморіал жертвам тоталітаризму у харківському Лісопарку¹⁴.

Також на сторінках часопису друкувалась інформація і про інші заходи. З публікацій, наприклад, можна дізнатися про роботу Федерації польських організацій України. Так, під час засідання Правління Федерації 21-23 січня 2000 р. його члени обговорили та надіслали офіційні листи до Посольства та Консульств РП, у яких визначалися перспективи співпраці у сфері культури та освіти¹⁵.

¹³ *Polonia Charkova*. 2005. № 10. С. 1-3; 2010. № 7. С. 1-6; № 8. С. 3-5; 2015. № 5. С. 1-3; 2020. № 3. С. 1-3.

¹⁴ Там само. 2000. № 4. С. 7; 2010. № 9. С. 1-2; 2021. № 2. С. 4 та ін.

¹⁵ Там само. 2000. № 2. С. 6

Друкувались відомості про урочистості на честь свят і ювілейних дат. У номері 1 за 2001 р. вміщено статті, у яких читачів знайомили з причинами прийняття Конституції 3 травня 1791 р. та її захисником Тадеушем Костюшком¹⁶. У більш пізніх номерах цього місяця обов'язково писалось про ці святкування, бо вони супроводжувались зібраннями, молебнями, концертами, виставками тощо¹⁷.

У 2002 р. Сенат РП встановив День Полонії та поляків за кордоном, що відзначається 2 травня¹⁸. З 2004 р. цього ж дня святкується і День Прапора РП.

1 травня 2004 р. Польща стала членом Європейського Союзу. Цьому історичному факту було присвячено окремий випуск¹⁹. У ньому розповідалось про відзначення події у Польщі, у Генконсульстві РП у Харкові. Амбасадор Польщі в Україні Марек Ціолковський відмічав важливість цього історичного моменту, відзначаючи його протяжність від Конституції 1791 р. і до вступу в ЄС 2004 р., вважаючи його не тільки прагматичним, а й духовним сплетінням поляків з іншими європейськими народами²⁰.

Із цього приводу у нашому місті було проведено круглий стіл «Європейська інтеграція – позиція молоді», у якому взяли участь лідери молодіжних організацій, а також представники Французького, Американського центрів, Британської Ради. Під впливом прийняття Польщі до Європейського Союзу учасники форуму обговорювали питання про необхідність євроінтеграції й України²¹.

У листопадових номерах мовилось про День незалежності. 11 листопада 1918 р. була відновлена Польща як суверенна держава на чолі із Юзефом Пілсудським. Про те, як розвивались події цього дня, висвітлено в хронології, надрукованої у 2004 році²². Детально про святкування цієї події розповідалось, наприклад, 2017 року²³.

¹⁶ Там само. 2001. № 1. С. 4.

¹⁷ Див., напр.: Polonia Charkova. 2009. № 5. С. 1-3, 13-14; 2021. № 2. С. 4 та ін.

¹⁸ Polonia Charkova. 2003. № 2. С. 2.

¹⁹ Там само. 2004. № 5.

²⁰ Там само. 2004. № 5. С. 4.

²¹ Там само. 2004. № 5. С. 12.

²² Там само. 2004. № 11. с. 3

²³ Там само. 2017. № 1. С. 1–3.

Не обходили стороною і явища, що відбувалися в українському суспільстві, особливо пов'язані з політичними подіями. Помаранчева революція, вибори президентом Віктора Ющенка, Революція Гідності мали не лише державне, а й світове значення. Адже ці події показували бажання українців якомога швидше інтегруватися у Європу²⁴.

Віддаючи шану релігійності польського народу в газеті обов'язково друкувались статті, присвячені великому святу Пасхи²⁵. У ці числа бачили світ статті про традиції цього свята у Польщі.

Ще є торжества, які хоч і мають релігійне походження, але захопили й атеїстів, представників інших конфесій. До них відноситься День Святого Валентина, або День закоханих. Маючи чимало молодих читачів, часопис у лютневих номерах розповідав про святкові заходи, присвячені цьому святу. Причому неодмінно друкувались ліричні вірші²⁶.

6 січня відбувається одне із красивих і багатолюдних свят – свято Трьох Королів, або Богоявлення. Воно наповнене не тільки релігійними традиціями, а й вважається найбільшою соціально-культурною подією. Газета на своїх сторінках з 2008 р. розповідає про нього²⁷.

Не всі свята мають політичне, релігійне чи історичне забарвлення. 20 січня відзначається Всесвітній день бігосу, популярного у Польщі блюда. Історію створення страви та один із його рецептів надрукований у 2021 році²⁸.

Аналізуючи тематику часопису, можна побачити, що спочатку надавалось більше інформації про події, які стосувались України та Польщі. Згодом зросла кількість повідомлень про події світового значення. Особливо це стосується останніх років, коли у світі спалахнула пандемія на коронавірус і на перший план вийшло питання охорони здоров'я.

Логічним продовженням інформування про ювілейні дати слугує рубрика «Історія». Цей розділ можна поділити на дві частини:

²⁴ Polonia Charkova. 2004. № 11. С. 11-12; 2005. № 1. С. 1, 13-14; 2014. № 2. С. 4-5.

²⁵ Там само. 2000. № 3. С. 1-2; 2008. № 3. С. 1-4 та ін.

²⁶ Див., напр.: Polonia Charkova. 2007. № 2. С. 2, 13-15.

²⁷ Там само. 2008. № 1. С. 1-2; 2021. № 1. С. 6-7.

²⁸ Там само. 2021. № 1. С. 13-16.

етнографія та саме історія. Етнографічний розділ є більшим, бо майже у кожному номері мовилось про польські традиції до релігійних урочистостей.

Історична тематика хронологічно досить широка. Перш за все слід звернути увагу на цикл статей Адама Ярчини «1000 років між Дніпром і Віслою». Ця підбірка друкувалася майже у всіх номерах з 2011 по 2017 роки²⁹. Автор мав намір охопити великий проміжок часу. Але в газеті були надруковані статті, розпочинаючи з правління Болеслава II Сміливого і закінчуючи Великопольським повстанням 1794 року. Ці публікації знайомлять з поглядом на події, що відбувалися на землях сучасних України та Польщі у середньовіччю і нову історичну епоху з боку польського історика.

Ймовірно, планується ще один цикл статей на тему «Як поляки Харків будували» за авторством Маріам Сковіри. Але вийшло лише три публікації: перша присвячена композитору Сергію Борткевичу, друга – заснуванню та історії Слобідської України, третя – музиканту Костянтину Горському³⁰. Тут є розбіжність назви зі змістом. У назві використано сполучення «Харків будували», а тому розповіді про композиторів викликають подив. Адже природніше було говорити про містобудування. Тим паче що серед харківських архітекторів є чимало поляків: Болеслав Михаловський, Володимир Покровський, Олександр Ржепишевський...

Висвітлювались в «Polonii Charkowa» й інші історичні питання. Як зазначалось вище, по суті культовою темою минулого був розстріл поляків у харківському Лісопарку та інших місцях колишнього СРСР. Ще однією популярною темою було прийняття Конституції 3 травня і повстання під орудою Тадеуша Костюшка.

Взагалі тема повстань – боротьби за незалежність – також є важливою в історичному блоці публікацій. На сторінках газети друкувались статті про повстання 1863 р.³¹, у Варшавському гетто

²⁹ Polonia Charkova. 2011. № 11 – 2017. № 2.

³⁰ Там само. 2017. № 10. С. 6-8; 2018. № 2. С. 6-8, № 3. С. 6.

³¹ Там само. 2018. № 1. С. 5.

19 квітня – 16 травня 1943 р.³², у Варшаві 1 серпня – 2 жовтня 1944 р.³³, у Познані 28-30 червня 1956 р.³⁴.

На шпальтах писалось про історію добування солі у м. Величка у XIII ст.³⁵, Грюнвальдську битву 1410 р.³⁶, Люблінську унію 1569 р.³⁷, Барську конфедерацію 1768–1772 рр.³⁸, Варшавську битву 1920 р., відому як «Чудо на Віслі»³⁹, діяльність незалежних профспілок «Солідарність» у серпні – вересні 1980 р.⁴⁰ та інші.

Окремо слід сказати про сумну подію в сучасній історії Польщі. 10 квітня 2010 р. сталася авіакатастрофа під Смоленськом. В результаті трагедії загинуло 96 високоповажних осіб, зокрема тодішній президент Республіки Польщі Лех Качинський. «Polonia Charkowa» надрукувала велику статтю про Л. Качинського. Як і в інших польських часописах була опублікована промова, яку президент мав намір виголосити під час траурного мітингу. Редакція газети розповіла про поховання президента та його дружини, про меси по загиблих, що відбувалися й у Харкові⁴¹.

Звичайно, що одним із важливих розділів «Polonii Charkowa» є розповіді про особистості. Цей цикл можна також поділити на дві частини: про людей, що жили у Харкові, та тих, хто жив у Польщі, особливо всесвітньовідомих. Природно, що уже у другому номері була вміщена стаття Ігоря Лосієвського про харківську козацько-старшинську родину Донець-Захаржевських. Автор – завідувач науково-дослідного відділу документознавства, колекцій рідких видань і рукописів наукової бібліотеки імені В. Короленка. У своїй статті він визначає прізвище

³² Там само. 2004. № 4. С. 8-9.

³³ Там само. 2020. № 3. С. 4.

³⁴ Там само. 2007. № 7. С. 1-2.

³⁵ Polonia Charkova. 2015. № 3. С. 11.

³⁶ Там само. 2009. № 7. С. 4-5; 2010. № 7. С. 7–8.

³⁷ Там само. 2009. № 7. С. 1-3.

³⁸ Там само. 2018. № 2. С. 5.

³⁹ Там само. 2020. № 3. С. 6, 7.

⁴⁰ Там само. 2020. № 3. С. 5.

⁴¹ Там само. 2010. № 4.

засновника роду харківського полковника Григорія як Захаржевський, а Донець – нібито було прізвиськом, отриманим за участь в експедиціях на Дон проти турків⁴². Це висловлення суперечить традиційному стереотипу прізвиська полковника, висловленого істориком Дмитром Багалієм. Він Григорія називає прізвиськом Донець⁴³, відмічає, що «Гр. Донець ніколи не писався Захаржевським»⁴⁴. Д. Багалій вважав Григорія Донця рядовим донським козаком, якого спочатку обрали сотником, а згодом – полковником Харківського полку⁴⁵. Якби там не було, але сини Григорія – Костянтин і Федір – уже мали подвійне прізвисько – Донець-Захаржевські. А подальші публікації, зокрема в Інтернеті, відносять харківських Донець-Захаржевських до старовинного польського роду Захаржевських⁴⁶.

Деякі статті присвячено полякам, що мешкали у Харкові: художнику Генріху Семирадському⁴⁷, фотографу Альфреду Федецькому⁴⁸, професорам Харківського імператорського університету Олександрі Міцкевичу⁴⁹, Ігнацію Данилевичу⁵⁰ та інші.

Є публікації, присвячені всесвітньовідомим полякам, серед яких керівник повстання Тадеуш Костюшко⁵¹; історик XV ст., автор полоноцентричної концепції історії Русі Ян Длугош⁵²; історик, філософ XX ст. Юзеф Ігнацій Крашевський⁵³; визначний політичний діяч Юзеф

⁴² Там само. 2001. № 2-3. С. 6.

⁴³ Див., напр.: Багалій Д. *Історія Слобідської України*. Харків: Основа, 1991. С. 34, 35, 38 тощо.

⁴⁴ Багалій Д. Вказ. праця. С. 66.

⁴⁵ Там само. С. 67.

⁴⁶ Див., напр.: Донці-Захаржевські. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Донці-Захаржевські>

⁴⁷ Polonia Charkova. 2003. № 5. С. 1, 13-15; 2008. № 10. С. 1, 2-3.

⁴⁸ Там само. 2018. № 1. С. 10.

⁴⁹ Там само. 2001. № 1. С. 7.

⁵⁰ Там само. 2002. № 3. С. 5-6.

⁵¹ Там само. 2004. № 3. С. 2–3; 2006. № 2. С. 1–6.

⁵² Там само. 2014. № 1. С. 3.

⁵³ Там само. 2012. № 2. С. 1, 4-5.

Пілсудський⁵⁴; футуролог письменник Станіслав Лем⁵⁵; поет Адам Міцкевич⁵⁶ та інші.

18 січня 2006 р. помер відомий поет та католицький священник Ян Якуб Твардовський. В останню путь його проводжали тисячі людей, віддаючи шану не тільки його таланту, а й громадянській позиції⁵⁷. В одному із його віршів є такі актуальні сьогодні слова: «Поспішайте любити людей – вони так швидко уходять».

Деякі треті номери присвячувались Міжнародному дню жінок. Редакція газети готувала публікації про відомих польських жінок. Так, на першій сторінці номера 3 за 2009 р. було вміщено портрет польської королеви Ядвіги Анжуйської польського художника Марчелло Баччареллі⁵⁸. У 2011 р. число вийшло з фотографією Марії Складовської-Кюрі на обкладинці⁵⁹. А у 2020 р. – опубліковано статтю про харків'янку Ольгу Ільїну, яка у роки Другої світової війни воювала у 1-й Варшавській польській піхотній дивізії імені Тадеуша Костюшка і дійшла до Берліну⁶⁰.

Змістовним є розділ про культурні заходи. Слід відзначити, що більшість заходів супроводжувалось месою у харківському католицькому Соборі Першого Пречистого Пресвятої Диви Марії, про що викладались світлини.

Редакція часопису активно знайомила читачів із різними куточками Польщі. Так, у 2006 р. були опубліковані статті про адміністративний поділ країни на воєводства, їх географічне положення, природу, туристичні місця⁶¹. Згодом розповідалось про окремі куточки країни, які пропонувалось відвідати⁶².

⁵⁴ Там само. 2017. № 12. С. 8-9.

⁵⁵ Там само. 2021. № 4. С. 4-5, 7.

⁵⁶ Там само. 2008. № 12. с. 5.

⁵⁷ Там само. 2006. № 1. С. 1–3.

⁵⁸ Polonia Charkova. 2009. № 3. С. 1.

⁵⁹ Там само. 2011. № 3. С. 1.

⁶⁰ Там само. 2020. № 3. С. 12.

⁶¹ Там само. 2006. № 1. С. 13-15; № 6. С. 4–6.

⁶² Там само. 2002. № 2. С. 18; 2011. № 1. С. 10 та ін.

Щорічно у травні/червні у Харкові проходять Дні польської культури⁶³, а з 2003 р. у третю суботу травня відбуваються Дні Європи⁶⁴. ХТПК бере у цих святах безпосередню участь, а «Polonia Charkowa» на своїх шпальтах розповідає про проведені заходи. Так, у рамках святкування Дня польської культури у 2001 р. за підтримкою Сенату РП був урочисто відкритий Дім Полонії⁶⁵, а згадуваний вище І. Лосієвський підготував виставку польських книжок, що зберігаються у фондах наукової бібліотеки імені В. Короленка⁶⁶. Цього ж року у міській бібліотеці імені В. Белінського була відкрита «польська полиця» із книг, подарованих віце-консулом Михайлом Банашем⁶⁷.

Важливе значення для будь-яких держав мають комунікації між людьми, обмін досвідом, науковими новаціями тощо. У газеті висвітлювались спільні науково-практичні заходи. У навчальних закладах проводяться конференції, семінари, присвячені стосунками між країнами. 10 листопада 2006 р. в Харківському національному університеті імені В. Каразіна відбувся семінар «Історія Польщі – історія Європи», на який приїхали студенти із Познанського університету імені Адама Міцкевича. У центрі уваги студентів були події ХХ ст., а також вступ Польщі до Європейського Союзу⁶⁸.

Також харків'яни долучались до заходів, що відбувались у Польщі. 4 вересня 2021 р. сталися ювілейні Х народні читання, у яких взяла участь родина Президента Анджея Дуди⁶⁹. Цього ж дня у Харкові відбулись такі ж читання. В них взяли участь студенти та викладачі багатьох вишів міста, зокрема Харківського національного педагогічного університету імені Г. Сковороди. Під час заходу учасники не тільки читали твори, а й ставили театральні сценки⁷⁰.

⁶³ Там само. 2000. № 5. С. 5–6; 2001. № 5. С. 5 2021 та ін.

⁶⁴ Там само. 2004. № 6. С. 13 та ін.

⁶⁵ Там само. 2001. № 4. С. 13.

⁶⁶ Там само. 2000. № 4. С. 3–4.

⁶⁷ Там само. 2021. № 3. С. 6.

⁶⁸ Polonia Charkova. 2006. № 11. С. 15.

⁶⁹ Там само. 2021. № 4. С. 2.

⁷⁰ Там само. 2021. № 4. С. 10–13.

Щорічно молодь з України їздить до Польщі за академічною мобільністю (стажування, практика тощо). Наприклад, у 2002 р. в Університеті імені М. Коперника в Торуні навчались студенти Харківської державної академії культури⁷¹. А влітку 2006 р. до мовно-красознавчого табору в Пекарах, що під Краковом, їздила учениця Нововодолазької гімназії № 3 Марія Чумак. Повернувшись додому, молодь писала звіти про подорож та свої враження від перебування у сусідній країні⁷².

Великий інтерес викликали творчі заходи, які проводились за ініціативою або за участю ХТПК. Його члени часто проводили поетично-музичні вечори⁷³, де читали власні твори, а інколи з музичним супроводом⁷⁴. Також брали участь у фестивалях художньої самодіяльності, що проводилися у Харкові⁷⁵, всеукраїнських фестивалях польської культури⁷⁶ та інших заходах.

Певна увага на шпальтах газети у 2007–2012 рр. приділялась футболу. 18 квітня 2007 р. на сесії УЄФА було вирішено, що чемпіонат Європи у 2012 р. відбудеться у Польщі та Україні⁷⁷. Про відкриття спортивного свята у Варшаві розказано у червневому номері за 2021 рік⁷⁸. У Харкові паралельно із футбольними матчами з 12 по 15 червня у кінотеатрі «Боммер» відбувався кінофестиваль, присвячений цій популярній грі⁷⁹. Проведенню цього заходу сприяла робота кількох організацій, зокрема Генерального консульства Польщі у Харкові.

Таким чином, можна констатувати, що газета «*Polonia Charkowa*» є змістовним і цікавим засобом масової інформації. У часописі

⁷¹ Там само. 2002. № 1-2. С. 16–17.

⁷² Там само. 2006. № 6. С. 5.

⁷³ Там само. 2002. № 1-2. С. 13–14.

⁷⁴ Там само. 2020. № 1. С. 13.

⁷⁵ Там само. 2002. № 1-2. С. 10.

⁷⁶ Там само. 2002. № 4. С. 8; 2004. № 6. С. 13-14; 2006. № 4. С. 13.

⁷⁷ *Polonia Charkova*. 2007. № 5. С. 6.

⁷⁸ Там само. 2001. № 6. С. 5.

⁷⁹ Там само. 2012. № 6. С. 11.

показувалися як політичні, так і історичні, культурні заходи, що відбувалися в Україні та Польщі. Були у редакції «улюблені теми». До них слід віднести в історичному плані проблему «розстрілу польських офіцерів у Радянському Союзі», що червоною ниткою проходить через багато випусків газети. Поміж персоналій особлива увага приділялась політичному діячу Анджею Дуді та композитору Фредеріку Шопену. Серед культурних заходів популярними були дні Польщі у Харкові.

Список літератури

- Polonia Charkova: часопис Харківського товариства польської культури. URL: 2022 <https://www.polonia.kharkov.ua/ru/media-pdf.html> (останній перегляд: 24.05.2022).
- Посохова Л.Ю. *Учні та викладачі православних колегіумів України наприкінці XVIII – на початку XIX ст.* 2022. URL: <https://web.archive.org/web/20140323204142/http://klio.org.ua/67-lyudmila-posokhova-uchni-ta-vikladachi-pravoslavnikh-kolegiumiv-ukrajini-naprikintsi-xviii-na-rochatku-khikh-st> (останній перегляд: 21.05.2022).
- Ігор Терехов зустрівся з генконсулом Польщі Пьотром Стаханчиком // Харків: Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету. 2021. 25 січня. URL: <https://www.city.kharkov.ua/uk/news/igor-terekhov-zustrivsvya-z-genkonsulom-polschi-potrom-stakhanchikom-46510.html> (останній перегляд: 22.05.2022).
- Багалій Д. Історія Слобідської України. Харків : Основа, 1991. 256 с. Донці-Захаржевські. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Донці-Захаржевські> (останній перегляд: 22.05.2022).